

IZ SONETOV

William Shakespeare

12

Ko slišim uro, ki mi čas naznanja,
in vidim dan, ki mre v temo noči,
ko gledam cvet, ki mrtvo glavo sklanja,
in starčke s posrebrenimi lasmi,
ko vidim drevje, ki poprej je čredam
dajalo hladno senco, obletěno,
ko klasje, v maju še zeleno, gledam
že v snopih na vozove naloženo,
tedaj s skrbjo pomislim na tvoj čar,
na to, da pride čas, ko odcvetè,
kot odcvetè na svetu vsaka stvar,
ko novo, mlado popje se odpre,
na to, da si pred Časom brez moči,
če srp njegov te brez otrok dobi.

25

Naj tisti, ki zre srečna zvezda nanje,
se bahajo z naslovi in častmi,
a jaz, ki nimam jih in ni mi zanje,
uživam v tem, kar res se sreča zdi.
Dvorjani kot cvet mesečka cvetijo
le dokler boža sonca jih oko,
a jalov je ta blišč, ki v njem bleščijo:
le mrk pogled — in že v vsej slavi umro.
Bojevniki z vencem slavnih zmag krog glave,
ki sam le enkrat doživi poraz,
za zmerom črtan je iz knjige slave
in vse, za kar je živel, zbriše čas.
Jaz srečnež pa uživam srečo trajno,
saj ljubljen sem in ljubim neomajno.

30

Ko skličem k seji blagih, tihih misli
spomine na stvari minulih dni,
pogrešam marsikaj, kar imel sem v čislih,
in stara bol se znova razboli.
In solz nevajeno oko zajoče
za dragimi, ki v sencah smrti spe,
in spet v ljubezni davne mukah stočem,
spet praznih upov se kesa srce.

In spet se mučim v mukah že prestanih
in mukoma, bol za boljó združujem
v račun vzdihljajev že prevzdihovanih,
ki ga, kot da ga nisem še, plačujem.

A če vtem misel nate me prešine,
poplačan sem za vse in žalost mine.

31

Glej, v prsih ti drhté vsa srca njih,
ki sem jih zgubil in za mrtve imel;
drhti ljubezni tvoje nežne dih
in dih vseh njih, ki sem jih k rajnkim štel.
Oh, koliko pobožnih solz očem
poteklo je v ljubezni zapuščeni
v spomin na mrtve, ki zdaj zanje vem,
da v tebi skriti so, ne izgubljeni!
Ti grôb si, kjer ljubezen, pokopana
pod kamnom z grbi dragih, mi živi,
saj moja čustva, prej njim darovana,
so dali tebi in jih hraniš ti.

Jaz v tebi zrem njih ljubljeni obraz,
a ti, njih zlitje, hraniš ves moj jaz.

33

Videl sem jutra, ko so sonca zlate
trepalnice drhte le vrh gora
ter blede reke in zelene trate
zlatile z alkimijami neba,
a je zatem se na nebo zgrnilo
vse polno sajastih oblačnih gmot,
da sonce zemlji svoj obraz je skrilo
in skrito se odkradlo na zahod —
tako je moje sonce mi obraz
v bleščečem jutru s srečo obsijalo,
a, žal, sijalo mi le kratek čas
in zdaj zašlo v oblakov zagrinjalo.

A le kako naj *moje* sonce sije
mi zmerom, če še *pravo* se kdaj skrije.

Zakaj obljubljal si takó lep dan,
da sem brez plašča šel na pot, zakaj!
ko zdaj me je ujel oblak teman
in skril v meglè viharja tvoj sijaj.
Glej, ni dovolj, če z lica, ki čutilo
je bes dežjà, tvoj žarek dež otre,
saj bore malo vredno je zdravilo,
ki zdravi rano, bolečin pa ne.
In tudi kes tvoj ni mi tolažilo,
sam ne trpim nič manj, če ti trpiš:
kes krivca je le šibko povračilo
temù, ki nosi te krivice križ.

A, glej, ta solza, ki ti moči lice,
je biser, ki poplača vse krivice.

Kar si mi zlêga storil, pozabiva!
še čist studenec včasih se skali,
v najlepšem popju gnusen črv se skriva
in včasih mrk še sonce pomrači.
Ves svet greši; jaz s tem, ker si želim,
da bi tvoj greh s primerami izmil
in ker z odpúščanjem še sam grešim,
saj ti odpušcam več, kot si grešil,
saj z odpuščanjem v grehu ti pomagam
in — vnet tožnik tvoj in odvetnik trezen —
obenem proti sebi tožbo vlagam:
takó sta sprta mržnja in ljubezen
mi v srcu, da njun boj v sokrivdo žene
me z milim tatom, ki mi krade mene.

Da ona tvoja je, še ni vse zlo,
čeprav sem jo zares iskreno ljubil;
da ti si njen, je mnogo bolj hudo,
saj tvojo sem ljubezen s tem izgubil.
Naj bo! — saj vaju v to ljubezen žene:
ker veš, da jaz jo ljubim, ti jo ljubiš;
in ona prav tako zaradi mene
pusti, da jo zaradi mene snubiš.
Če te zgubim, je vsa ljubezen njena,
če njo zgubim, jo ti z njo vred dobiš —
ostanem sam in sprejmem na ramena
zaradi mene meni stêsan križ.

A glej veselje — sladka laž v izgubi —:
s teboj sva eno, ona mene ljubi.

Prelep si, da bi tvoj lastnik bil jaz,
 in sam zavedaš vrednosti se svojih. —
 S tem razrešuje vrednostni izkaz
 te vseh obveznosti in mene mojih.
 Kako naj si svojim te brez pristanka?
 In s čim pogodba pravnost naj dobi?
 Za dar predpisani pogoj mi manjka,
 zato v posest ga spet lastnik dobi.
 Dal si se mi — preveč prepričan vame,
 ali ker nisi vedel cene sebi;
 zato se dar, prepisan v zmoti name,
 po boljši sodbi vrača zopet tebi.
 Imel sem te le v snu varljivih sanj,
 ki v njih si kralj, a zjutraj — malo manj.

Ko berem v prašnih kronikah davnine
 opise najbolj dražestnih ljudi
 in mile stihe, ki slavé miline
 umrlih dâm in vitezov draží,
 tedaj spoznam iz slikanja lepote
 rok, nog in čel in ustnic in oči,
 da je izraziti njih pesnik hotel
 prav to lepoto, ki imaš jo ti.
 Tako so torej le o tebi peli
 vsi ti poeti — zroč te v fantaziji;
 lepoto pa so bolj slabó zadeli,
 saj so te videli le v domišljiji;
 a mi, ki gledamo naš zadnji svet,
 imamo vzor, a nimamo besed.

Ne, ona nima žametnih oči
 in niti kodrov mehkih kakor svila;
 če sneg je bel, ga v njenih nedrih ni
 in usta bi se od koral ločila;
 sem videl rože, bele in rdeče —
 na njenih licih take ne cveto;
 in so dišave, ki so bolj dehteče
 kot vonj, ki veje njeno ga telo.
 Njen glas poslušam rad, četudi vem,
 da zvoki strun prijetneje zvené;
 kako boginje hodijo, ne vem,
 ko ona hodi — stopa kot ljudje;
 in vendar se mi zdi bolj očarljiva
 kot vse, ki pesem jih slavi lažniva.

O, duša, jedro grešnega prahu,
 hraniteljica sil, ki te dušijo,
 kako da znotraj hiraš od gladu,
 ko vnanjost lišpaš z drago lepotijo?
 Zakaj tako razsipaš svoje zláte
 za ta najeti dom, ki se podira?
 Naj črvi, dediči vse te potrate
 požro tvoj trud, telo brez haska shira?
 Ne, ti telo izrabljaj; naj moči
 kot hlapec troši in skrbi te reši;
 kupuj si večnost za ničvredne dni,
 navzven varčuj, navznoter glad si téši!
 Takó s telesom, ki kal smrti skriva,
 še smrt použiješ in boš neumrljiva.

Kakor vročica moja je ljubezen
 in cilj ji je le, da čim dlje potraja;
 zato v željah, da daljša si bolezen,
 jé to, kar teku bolnemu ugaja.
 Razum moj, ki ljubezni je zdravnik,
 je v jezi, ker sem z vsako nego sprt,
 zapustil me; zdaj vem, da sem bolnik,
 ki lek zavrača in peha se v smrt.
 Brez nege sem in zdaj je vse zaman:
 kot blazen sem, miru ni več nikjer,
 kot norec mislim in brbljam tjavdan
 brez zveze in prisegam venomer,
 da tvoj obraz ves lep je in sijoč,
 a grd je kakor vrag, teman kot noč.

Le s čim ljubezen je očem zavdala,
 da vidim napak; in če vid je zdrav,
 le kam presoja moja je zbežala,
 da gledam napak to, kar vidim prav?
 Če to, kar mi slepi oči, je lépo,
 čemu potem svet pravil bi, da ni?
 Če ni, potem mi vidijo bolj slépo
 kot drugim le zaljubljene oči.
 In le kako naj videle bi prav,
 ko jok jih muči in nespečnost žge?
 Nič čudnega, če vid mi je brljav;
 še sonce, glej, ne vidi skoz meglè.
 O, zvita si! Zato ker se bojiš,
 da te spregledam, z jokom me slepiš.

Ne ljubim te? Kako to reči smeš,
 ko tvoj zaveznik sem še proti sebi?
 in mislim nate, kar, tiranka, veš,
 vtem ko se dajem v nič, da služim tebi.
 Sem s kom prijatelj, če je grd s teboj?
 Se komu, ki mrziš ga, prilizujem?
 In če prezreš me, kaj se mar takoj
 sam sebi z vzdihovanjem ne maščujem?
 Mar cenim v sebi trezni glas odlik,
 ki jim pod čast le tebi je služiti,
 ko vse najboljšje v meni že na mig
 oči začne napake ti častiti?

A kar sovraži me! kaj revež čem:
 ti ljubiš tega, kdor ni slep; jaz sem.

Prevedel Janez Menart